

UK FHS

Posudek diplomové práce

název práce: Romové a péče o zdraví

studentka: Bc. Marie Čížková
vedoucí práce: PhDr. Zuzana Havrdová, CSc.

magisterský obor: Řízení a supervize
rok obhajoby: 2006

Autorka je zdravotní sestra a již ve své bakalářské práci se zabývala obdobným tématem, které zpracovala v magisterské práci, byť využila jiných výzkumných metod, jak uvádí na straně 9. Jde o výzkum tradic, jednání a prožívání Romů, kteří žijí na nízké sociokulturní úrovni, a to v souvislosti s tématem zdraví a nemoci. Toto téma je u nás zatím značně podceněné, na což autorka poukazuje ve formulaci a vstupní diskusi problému (str. 8). V souvislosti z tzv. multikulturním ošetřovatelstvím a s přístupem zdravotníků k romským pacientům nebyla podobná studie u nás zatím provedena a téma je tedy mimořádně nosné. Práce přináší nejen poznatky o prožívání a postojích Romů, ale také řadu poznatků o překážkách v komunikaci mezi zdravotníky a Romy a jejich důsledcích pro zdravotní péči, které mají širší platnost.

Studentka využila důkladné odborné přípravy v kvalitativních výzkumných metodách během magisterského studia a rozhodla se pro metodu vedení nestandardizovaných rozhovorů. Tato metoda vyžaduje pečlivou teoretickou přípravu, díky které výzkumník i při značné flexibilitě v kladení otázek neztratí ze zřetele jasný výzkumný záměr, dokáže se k němu blížit z různých úhlů a reagovat i na nepředvídaná témata, která se v rozhovoru objeví a mohou jej osvětlovat. Také analýza získaných dat, má-li přinést validní poznatky, je poměrně náročná, ačkoli nezasvěcený posuzovatel ji může považovat za více méně nezávaznou hru. Přepisy rozhovorů, jejich kódování a tvorba zakotvené teorie s využitím odborné literatury je náročná nejen analyticko-synteticky, ale také časově. **Považuji za velký úspěch autorky, že se této práci úspěšně a kvalitně zhostila.**

Na základě předběžné analýzy literatury, svého předchozího výzkumu a diskuse s některými kolegy dospěla k výběru 10 vstupních témat, ke kterým její otázky směřovaly. Posléze se však v rozhovorech ukázaly poněkud odlišné kategorie, než s nimiž do výzkumu vstupovala (viz str. 16). I v tomto posunu se zračí efekt zvoleného kvalitativního přístupu, který se u takto málo zmapovaného tématu evidentně osvědčil. Rozhovory pomohly důsledně nasvítit často jednoduché příčiny reakcí dotazovaných Romů, které zdravotníci mohou považovat za nesrozumitelné a silně kulturně determinované, zatímco ve skutečnosti jde často o nedostatečnou a nepřesnou komunikaci či mylné předpoklady ze strany zdravotníků, které problém vyvolají (příklady ze stran 45-53).

Práci lze vytknout, že obsahuje dosti krátký teoretický úvod o zkoumaném tématu, ačkoli je pravdou, že autorka poctivě mapuje literaturu a výzkumné studie, které se přímo zvoleným tématem zabývají (nebo spíše nezabývají). Zajímavé by bylo provést obdobný výzkum s Romy z obdobné socioekonomické vrstvy a porovnat, které odlišnosti je možné přičíst na vrub etnicitě, a které nikoli. Bylo by také zajímavé při analýze pokročit na další úroveň kódování a nezůstat jen u otevřeného kódování. Např. při axiálním kódování by bylo možné dospět k teoreticky vyváženějším kategoriím.

Práci považuji za velmi přínosnou pro téma multikulturního ošetřovatelství a doporučuji její uveřejnění na webové stránce katedry. Autorka by měla uvažovat i o prezentaci pro studenty nižších ročníků a dalších formách šíření zjištěných poznatků. Hodnotím ji jako výbornou a navrhuji za ni udělit 26 kreditů.

V Praze, dne 16.10.2006

PhDr. Zuzana Havrdová, CSc.

